

3 juni 2020

Aan de Minister van Financiën
Zijne Excellentie mr. W.B. Hoekstra, MBA
verzonden via de consultatieportal

Betreft: **Reactie op de consultatie “Tijdelijke verlaging maximale kredietvergoeding”**

Hooggeachte heer Hoekstra,

Als speler in kredietverstrekking voor online aankopen op afbetaling (het zogenoemde verzendhuiskrediet) maakt Wehkamp Finance graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie van het voornemen tot tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding (verder toegelicht in uw brief van 19 mei jl.¹). Wehkamp Finance is lid van de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (VFN) en onderschrijft de reactie van de VFN op deze consultatie. Ons schrijven moet worden gezien als aanvulling daarop.

Verzendhuiskrediet

Verzendhuiskrediet is een vorm van goederenkrediet voor aankopen bij een webwinkel.² Het betreft een doorlopende kredietfaciliteit waarbinnen een consument goederen kan aanschaffen. Verzendhuiskrediet onderscheidt zich van andere kredietvormen door de relatief lage kredietbedragen³ die (online) worden aangewend voor de aanschaf van goederen en de relatief hoge kosten die karakteristiek zijn voor deze vorm van consumptief krediet.⁴ Het gemiddelde uitstaande kredietbedrag van consumenten bij de 3 thuiswinkels⁵ die krediet verstrekken, ligt rond de € 600. Tot voor kort werd verzendhuiskrediet afzonderlijk als VK in het Centraal Kredietinformatiesysteem (CKI) van BKR geregistreerd.⁶ In het CKI vertegenwoordigt verzendhuiskrediet 2% van de totale consumptiefkredietmarkt.⁷

In het position paper over consumptief krediet van 1 mei 2020 beschrijft het Nibud dat kleine goederenkredieten (c.q. verzendhuiskredieten) voorzien in de behoefte van huishoudens die niet in aanmerking komen voor een persoonlijke lening. Deze kleine kredieten kennen een relatief hoog rentepercentage om de kredietkosten die de kredietaanbieder heeft, te kunnen terugverdienen. Het Nibud stelt dat een verlaging van de maximale rente vooral kleine, kortlopende kredieten treffen.

Het Nibud vindt het belangrijk dat er goed gelet wordt op mogelijke negatieve gevolgen van een verlaging van de maximale rente. Een verlaging kan een verschuiving met zich meebrengen naar kredieten met langere looptijden.

¹ [Brief](#) aan de Tweede Kamer inzake verlaging van de maximale kredietvergoeding d.d. 19 mei 2020.

² Zie het [AFM jaaroverzicht 2019](#).

³ In het [position paper over consumptief krediet](#) van 1 mei 2020 geeft het Nibud aan aanbieders van persoonlijke leningen een ondergrens hanteren van € 5.000 tot € 10.000. “Voor kleinere bedragen is het vrijwel niet mogelijk een persoonlijke lening af te sluiten. Kredietvragers zijn dan aangewezen op thuiswinkels of via roodstand of credit card.”

⁴ Dit betreffen kosten in relatie tot acceptatie (zoals credit-scoring en de inkomenstoets), beheer (administratie, actualisatie van de kredietportefeuille, fraude-preventie), compliance en retouren van producten binnen de bedenktijd, alsmede de fundingkosten voor de uitstaande kredieten.

⁵ Dit zijn Wehkamp Finance, Otto en Mail Order Finance.

⁶ Zie het rapport [‘Betalingssachterstanden consumptief krediet’](#) van BKR d.d. 9 juli 2019. Momenteel wordt verzendhuiskrediet als doorlopend krediet geregistreerd, voorzien van de branchecode “retail”.

⁷ Zie AFM rapport [“Ontwikkelingen en risico’s op de consumptiefkredietmarkt”](#) van november 2017, toegestuurd aan de Tweede Kamer met de [brief](#) van 11 september 2018.

Daarnaast wordt het voor huishoudens misschien moeilijker om een verantwoord krediet af te sluiten. De keuze voor de hoogte van de maximale kredietvergoeding behelst dan ook een evenwichtige belangenafweging tussen een adequate bescherming van de lener en een duurzaam kostenmodel van de kredietverstrekker.⁸

Begrip voor treffen van tijdelijke maatregel

Wij onderkennen de uitzonderlijke omstandigheden die de Coronacrisis veroorzaakt en hebben begrip voor het treffen van tijdelijke maatregelen. Wij zien voor Wehkamp Finance een rol om consumenten die door de gewijzigde financiële omstandigheden op krediet producten willen aanschaffen, verantwoord goederenkrediet te verstrekken. Echter niet alleen een verlaagd rentepercentage komt de consument ten goede. Consumenten zijn met name geholpen met reële acceptatievoorwaarden bij het aangaan van een passend krediet (een krediet dat aansluit bij de behoefte van de consument), en naderhand met coulante betalingsregelingen in geval een bestaand krediet niet volgens de overeengekomen voorwaarden kan worden afgelost. Wehkamp Finance acteert op deze beide aspecten.

Hybride kredietproduct

Wat betreft de acceptatievoorwaarden, onderkent Wehkamp Finance de oproep van de AFM dat de looptijd van goederenkrediet dient te passen bij de levensduur van het aangeschafte product.⁹

In dit verband werkt Wehkamp Finance aan een hybride consumptief kredietproduct, waarbij enerzijds de consument het voordeel krijgt van de beschikbaarheid van een doorlopende kredietvoorziening onder voortdurende bewaking van zijn financiële positie als onderdeel van ons actualisatiebeleid en een transparant totaaloverzicht van de financiële verplichtingen in zijn digitale Wehkamp omgeving, en waarbij anderzijds de looptijd van de kredieten (per aangeschaft product) wordt afgestemd met de levensduur van de betreffende productcategorie. Hierover is Wehkamp Finance pro-actief met de AFM in overleg getreden. Dit leidt wel tot een hogere maandlast (de consument lost meer af, maar heeft beperktere kredietkosten, zie hieronder), waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van de kredietruimte van de consument voordat het krediet wordt aangegaan.

Kortere looptijd leidt tot grotere besparing kredietkosten dan lagere rente

Door verkorting van de looptijd worden de kredietkosten voor de consument vergaand verminderd. Ter illustratie 3 krediettabellen voor de aanschaf van een product van € 600 (het benodigde kredietbedrag) en wisselende rentepercentages en looptijden:

Totale kredietbedrag	Debetrentevoet / JKP	Duur overeenkomst	Termijnbedrag	Totaal te betalen bedrag
€ 600	14%	3 jaar	€ 20,50	€ 738

Totale kredietbedrag	Debetrentevoet / JKP	Duur overeenkomst	Termijnbedrag	Totaal te betalen bedrag
€ 600	10%	3 jaar	€ 19,35	€ 697

Totale kredietbedrag	Debetrentevoet / JKP	Duur overeenkomst	Termijnbedrag	Totaal te betalen bedrag
€ 600	14%	1 jaar	€ 54	€ 646

⁸ [Position paper Nibud over consumptief krediet](#) van 1 mei 2020, pag. 1.

⁹ Ook in de [VFN Gedragscode](#) is hierover een bepaling (artikel 3b) opgenomen.

Hieruit blijkt dat de consument met verkorting van de looptijd, in totaliteit aanzienlijk minder betaalt dan wanneer alleen de rente wordt verlaagd. In dit verband verwijzen wij naar het Nibud position paper waarin staat dat verlaging van de maximum kredietvergoeding een verschuiving naar kredieten met langere looptijden met zich mee kan brengen.¹⁰ Dat is niet in het belang van de consument en leidt eerder tot hogere dan tot lagere kredietkosten, hetgeen het rekenvoorbeeld hierboven laat zien.

Ons inziens moet bij de vaststelling van de maximum kredietvergoeding rekening worden gehouden met alle aspecten van consumptief kredietverlening; niet alleen met de hoogte van de rente, maar ook met de looptijden en de acceptatiecriteria – beide ook essentiële aspecten in de discussie omtrent de bescherming van consumenten. Wij vragen u dit in de onderzoeksopdracht naar een structurele vaststelling van de maximale kredietvergoeding mee te nemen.

Actualisering, betalingsachterstanden en coulancebeleid

Een belangrijk aspect bij kredietverlening is het voorkómen van betalingsachterstanden. Kredieten betreffen betalingsverplichtingen over een langere periode. Indien de financiële omstandigheden van de consument in die periode wijzigen, kan dat leiden tot betalingsproblemen.

In uw brief van 5 januari jl. (TK 24515 nr. 505)¹¹ heeft u melding gemaakt van het percentage betalingsachterstanden op verzendhuiskredieten in het CKI van BKR (peildatum januari 2019: 26%). Dit is echter niet een percentage dat aansluit bij de actualiteit, waarbij het achterstandspercentage voor in 2017 en 2018 afgesloten verzendhuiskredieten na 1 jaar rond de 5% bedraagt (dezelfde orde van grootte als regulier doorlopend krediet). Dit behelst een reductie van zo'n 80% ten opzichte van 2015, hetgeen uit de onderstaande tabel ook naar voren komt.

Nieuwe overeenkomst in jaar	Aantal	Waarvoor een eerste betalingsachterstand geregistreerd werd binnen M maanden ...				
		M=6	M=12	M=24	M=36	M=48
2015	23.373	19,9%	22,7%	25,3%	27,2%	28,1%
2016	41.182	8,8%	10,5%	13,3%	14,0%	
2017	64.138	3,9%	6,8%	8,4%		
2018	41.783	3,4%	4,6%			

Bron: BKR

Deze reductie van het aantal betalingsachterstanden is gerealiseerd door de maatregelen die Wehkamp Finance (en andere thuiswinkels) de afgelopen tijd heeft getroffen. Voor een overzicht van die maatregelen verwijzen wij naar het overzicht in uw Kamerbrief omtrent de ontwikkelingen in de consumptiefkredietmarkt uit 2020.¹² Strengere acceptatiecriteria en actualisering van de kredietportefeuille (waarbij gedurende de looptijd van het doorlopend krediet wordt nagegaan of het krediet nog past bij de financiële situatie van de consument) hebben in 2019 geleid tot een aanzienlijk lagere instroom van nieuwe verzendhuiskredieten (daling van 20% ten opzichte van 2017) en een aanzienlijke daling van het aantal betalingsachterstanden (daling van 40% ten opzichte van 2017).¹³

Wanneer blijkt dat een krediet niet meer bij de financiële situatie van de consument past, of de consument dreigt een achterstand op te lopen, hanteert Wehkamp Finance een coulancebeleid. Dit coulancebeleid houdt in dat een nieuwe betalingsregeling kan worden getroffen, inclusief een betalingspauze, rentestop of kwijtschelding.

Bovengenoemde aspecten zijn van belang om bij het vaststellen van de maximum kredietvergoeding te betrekken. De getroffen maatregelen door Wehkamp Finance en andere thuiswinkels zijn reeds effectief gebleken om het ontstaan van

¹⁰ Zie het [position paper](#) pag. 1 en 6.

¹¹ Zie uw [Kamerbrief](#) omtrent de ontwikkelingen in de consumptiefkredietmarkt d.d. 5 januari 2020.

¹² Ibid, pag. 7.

¹³ Zie het rapport '[Betalingsachterstanden consumptief krediet](#)' van BKR d.d. 9 juli 2019.

betalingsachterstanden structureel terug te dringen en zijn voor de thuiswinkels ook financieel te dragen. Het verlagen van het maximum kredietvergoedingspercentage zou, zonder gedegen onderzoek, zo maar het verstrekken van verzendhuiskrediet aanzienlijk kunnen bemoeilijken, hetgeen ertoe leidt dat huishoudens worden beperkt in hun economische mogelijkheden.

Gebalanceerd beleid

Wij pleiten voor een beleid waarbij er een balans bestaat tussen consumentenbescherming enerzijds en een verantwoord aanbod van klein goederenkrediet anderzijds. Maximering van de kredietvergoeding mag er niet toe leiden dat het aanbieden van verzendhuiskrediet niet langer mogelijk is zonder een redelijk rendement te kunnen maken.¹⁴

Zoals hierboven reeds kort werd aangegeven zijn de kredietkosten die wij als kredietaanbieder in rekening brengen ter dekking van meer kosten dan alleen de funding (waarvan de rentepercentages de laatste jaren zijn gedaald, tezamen met de verlaging van de wettelijke rente die onderdeel uitmaakt van de maximum kredietvergoeding). Ook klantenacceptatie en communicatie, debiteurenadministratie, afschrijvingen op wanbetalers en fraudeurs en naleving van financiële regelgeving brengen kosten met zich mee die de kredietaanbieder met de kredietkosten moet terugverdienen. De aard van het kleine, kortlopende krediet rechtvaardigt dat hogere rentepercentages worden gehanteerd in vergelijking tot langlopende kredieten van grote omvang. In deze conclusie vinden wij steun in de zienswijze van het Nibud.

Het maximum kredietvergoedingspercentage in Nederland behoort bovendien tot de laagste van Europa. Veel landen kennen geen maximum kredietvergoeding of hebben de maximale kosten voor een krediet slechts voor bepaalde kredietvormen gemaximeerd. Gezien deze internationale context en de impact van een mogelijk structurele verlaging op ons specifieke aandeel in de markt, vertrouwen wij erop dat een gedegen onderzoek naar een structurele maatregel wordt verricht, waarbij alle punten die wij in deze reactie hebben aangevoerd meegenomen worden, met speciale aandacht voor het verzendhuiskrediet als separate markt.

Conclusie

Wij hebben begrip voor het treffen van tijdelijke maatregelen ten tijde van de Coronacrisis. Van belang is dat de maatregel tijdelijk is¹⁵ en dat bij het onderzoek naar een mogelijke structurele verlaging van de maximum kredietvergoeding, alle aspecten omtrent kredietverlening worden meegenomen. Zoals u zelf in uw brief van 19 mei jl. schrijft, dient er daarbij een balans te zijn tussen een optimale consumentenbescherming enerzijds en de mogelijkheid voor het aanbieden van verantwoord klein goederenkrediet anderzijds. Wij vertrouwen erop dat de informatie in deze reactie bijdraagt aan het vinden van deze balans.

Voor een nadere toelichting zijn wij gaarne altijd beschikbaar.

Met vriendelijke groet,
Karlheinz Toni
Managing Director Wehkamp Finance BV

¹⁴ Zie in dit verband de wetsgeschiedenis van de Wet op het consumptief geldkrediet (TK 1986-1987, 19785 nr. 3, p. 56-57 en 88 en nr. 12, p. 29) en het Besluit kredietvergoeding (Nota van Toelichting Staatsblad 1991, nr. 549, p. 10-11).

¹⁵ Om de tijdelijkheid van tevoren vast te leggen, hebben wij de voorkeur voor het bepalen van een concreet tijdstip (bijvoorbeeld 1 januari 2021) in Artikel IV van het Besluit tijdelijke verlaging kredietvergoeding dat Artikel II in werking treedt, in plaats van het voorgestelde open einde dat dat bij een afzonderlijk koninklijk besluit gebeurt.